

Nakładem Podhalańskiej Spółki Wydawniczej w Nowym Targu.

„Gazeta Podhalańska“ wychodzi na każdą niedzielę.

Adres redakcyi i administracyi: Nowy Targ, ulica Długa 62. -- Rękopisów nie zwraca się, listów nieopłaconych nie przyjmuje się. Do listów wymagających od powiedzi, należy dołączyć markę na odpowiedź. Reklamacye (nie zaklejone) są wolne od opłaty pocztowej. — „Gazeta Podhalańska“ kosztuje na cały rok: w Ga-
 licyi i Austro-Węgrzech 4 kor., w Królestwie Polskiem i Rosji 3 ruble, w W. Księstwie Poznańskiem i w Niemczech 5 marek, w Ameryce 2 dolary.
 Numer pojedynczy to nai

OBRONIE KRAJU POLSKIEGO.

Pisaliśmy swego czasu o zachłanności Niemców nie tylko na polski Śląsk cieszyński, ale nawet na niemniej polskie powiaty galicyjskie oświęcimski, wadowicki, biański i żywiecki. Mimo tego, iż są to obszary zamieszkałe od wiek wieka przez ludność polską, a procent ludności niemieckiej niedawno przybyłej, jest znikomy, roszczą sobie nasi „mili“ sąsiedzi z palca wyssane prawa do tych ziem. Nawet znaleźli uczonego pisarza, który cały dowód historyczny wymyślił, jak to Niemcy, a nie Polacy, powinni rządzić miastami Białą, Andrychowem, Kętami, Oświęcimiem, Wadowicami, Zatorem i Żywcem. Ludu zamieszkującego te powiaty nie pytano wcale o to, czy mu będzie wesoło pod panowaniem niemieckim: bardzo w to wątpimy, boć przecie dwieście lat temu, a nawet za cesarzowej Marji Teresy, chłopci śląscy gromadnie uciekali do Polski „przed prawem cesarskiem“, przed straszną pańszczyzną, która podówczas w Polsce była bezporównania łagodniejszą.

Wspomniane powiaty energicznie i stanowczo zaprotestowały przeciw łakomstwu Niemców; miasta będące tak smacznym kąskiem dla germani-zatorów, zawiązały komitet celem obrony swej przynależności do Galicyi, a podobną akcyę rozpoczęto i na Śląsku. Obecnie staraniem tego komitetu wyszła rozprawa Feliksa Konecznego; „Oświęcimskie niemieckie czy też Cieszyńskie polskie“ (Kraków w 1917.) W niej odpie-

ra autor urojone prawa niemieckie do naszych powiatów i udowadnia nasze prawa do Śląska, wykazując jak w krętacki sposób żywoły żydowsko-niemieckie lubią polować na nieswoje dobro. Dowiadujemy się też z książki, jak nam naszą ludność na Śląsku gwałtem niemczono, już od bardzo dawnych czasów; działali tu i świeccy panowie i biskupi wrocławscy z których jedem np. Jan Roth w roku 1495 kazał mieszkańcom wsi Wojce w ciągu pięciu lat albo nauczyć się po niemiecku albo iść precz ze wsi! Za naszych czasów nic się nie zmieniło; gwałt szerzy się stale, a rząd śląski niemiecki i niemieckie biskupstwo wrocławskie jest tak samo usposobione względem Polaków.

Książkę czyta się z zaciekawieniem :

Komitetowi — pięciu miast należy się szczerze uznanie za dotychczasową działalność i za wydanie książki p. Konecznego; „Gazetę Podhalańską“ zajmuje to tym więcej, iż w tym zakątku pożądanym przez Niemców leży i powiat żywiecki, zamieszkały przez górali, zwanych Żywczakami. Za obronę kresów zachodnich wdzięczne będzie całe społeczeństwo

polskie i poprze czynności komitetu; milczeć w sprawie zagrabiania naszych ziem nie możemy, bo jak powiada pisarz niemiecki, milczący w podobnym wypadku naród podpisuje na siebie z góry wyrok śmierci, jeżeli można mu odjąć bezkarnie jedną milę kwa-

dratową obszaru, można odebrać i resztę i znieść państwo, — naród ten na inny los nie zasłużył”.

Jaz.

Przegląd tygodniowy.

Rozpoczynamy czwarty rok wojny. Przerzedziły się nasze szeregi mimo olbrzymich strat nieprzyjaciół; kraj nasz od Dunajca na wschód, prawie całe Królestwo i Litwa, to tereny, przez które przeszedł potop wojenny, gdzie ogień i miecz zostawiły na długo niezatarte rany. Nieprzyjaciół został prawie z Galicyi wyparty, Królestwo od Rosyan wolne, Serbia i Czarnogóra legła n stóp zwycięzców, Rumunia rozgromiona, Włochy ledwie tu i ówdzie wdarły się w granitowe skały i doliny Alp i w wapienne grzbiety Krasu; Belgia rozbita, Francya tylko, Anglia i Rosya i Stany Zjednoczone stawiają twarde opór wojskom państw centralnych, żywiąc jeszcze nadzieję, że czas to ich sprzymierzeniec.

Wojna zniweczyła zamysły germanizacyjne Niemców i samowładne dążenia biurokracyi niemieckiej w Austrii. Padł Stürgkha a z nim jego system; parlament odżył po trzech latach, zastoju a z nim obudziły się takie siły w narodach Austrii, o jakich przed wojną nikt nie marzył; odżyły dążności z 1848 r. dążności do wolności ludów.

W Rosyi wśród strumieni krwi padł carat; rewolucya rosyjska głosząc hasła rewolucyi francuskiej, wolność, równość i braterstwo ludów, wolność jednostek, wolność sumień odbiła się wpływem w Europie. W prawdzie osłabił się rząd rosyjski wewnątrz kraju, zakradł się nierząd na frontach i upadło znaczenie Rosyi na zewnątrz wskutek knozań radykałów, lecz chwilowo rząd tymczasowy opanował krwawo rozruchy i narzucił Rosyi silny rząd dyktatorski, składający się z trzech osób, którym wszystkie dziedziny życia mają podlegać. Wpływ rewolucyi rosyjskiej i jej hasła odbił się na Węgrzech, gdzie nowy rząd pragnie rozszerzenia praw ludności; odbił się w Niemczech, gdzie runął system wyborczy w Prusach, oparty o przywilej posiadania. Jakże jeszcze drgnienia wywoła rewolucya w Europie, to się pokaże później.

Sprawy Polskie.

Trzy lata wojny sprawę polską wyniosły na widownię dziejów i sprawiły, że z sprawy wewnętrznej każdego państwa rozbiornego stała się międzyna-

rodową. Wojna rozpoczynająca się w r. 1914 niosła Polakom w manifestie naczelnej komendy austriacko-węgierskiej i niemieckiej zapowiedź rozwoju ekonomii cznego, sprawiedliwości i zachodniej kultury.

Mimo tego, że sprawa polska była zamilczaną w tym dokumencie, Piłsudzki z partiami radykalnymi na czele strzelców wszedł do Królestwa gdzie złożył przysięgę żołnierską austriacką. Utworzono 16 sierpnia Naczelny Komitet Narodowy, którego programem politycznym było przyłączenie Królestwa do Galicyi i utworzenie ze złączonych krajów jednostki administracyjnej polskiej w obrębie Austrii, któraby z dualizmu austriacko - węgierskiego zamieniła państwo w tryalizm, austriacko - węgiersko - polski.

Wykładnikiem tej polityki Nacz. Komitetu Narodowego stały się bohaterskie boje legionów, gdzie żołnierze walczyli w innej myśli politycznej, jaką prowadzili przywódcy N. K. N.

Rozbieżność dążeń żołnierzy od oficjalnej polityki stała się przyczyną rozwiązania legionu wschodniego, a podwójne rządy, jakie prowadzili twórcy legionów, to jest jawny rząd w N. K. N. a tajny w P. O. N. czyli Polskiej Organizacji Narodowej na terenie Królestwa stały się przyczyną rozłamu jawnego w Naczelnym Komitecie Narodowym. Mimo rozłamu politycznego w Galicyi skupił koło swej działalności wszystkie żywioły w Galicyi Komitet Księcia Biskupa Krakowskiego.

Pod ciosami państw centralnych została złamana groźna potęga carska pod Gorlicami a wskutek klęsk musiała Rosya opuścić Galicyę, Królestwo, większą część Litwy i Kurlandyi. Odezwa Wiel. Księcia Mikołaja Mikołajewicza, głosząca zjednoczenie Polski pod berłem Rosyi, mimo że nie porwała narodu, stworzyła jednak program przyszłości. Albowiem państwa centralne ogłosiły akt z 5 listopada, na podstawie którego w Królestwie Polskiem została wskrzeszona państwowość; Galicya zaś otrzymała wyodrębnienie. Śmierć cesarza Franciszka Józefa I zmieniła położenie. Naród pragnął czegoś więcej niż utrzymania podziału. Manifest Wilsona odpowiadał pragnieniom Polaków. Zakres działania Rady Stanu, oddanie legionów pod komendą niemiecką zmieniło usposobienie narodu.

Rządy zaś niemieckie w Królestwie sprowadziły strejki i zamknięcie Uniwersytetu i Politechniki w Warszawie, a rekwizycje wywołały częste nieporozumienia między okupantami a ludnością. Pod wpływem rozszerzenia programu politycznego wskutek upadku programu N K N. pod wpływem zastoju w odbudowie kraju — zmieniło koło Polskie swe stanowisko do rządu we Wiedniu i ogłosiło znany program politycznych dążeń, zawarty we wniosku Tetmajera w dniu 28 maja.

Stronictwa skrajne z Piłsudzkim na czele biorąc udział w Radzie stanu i w organizacji jawnej wojska polskiego, stwarzały równocześnie tajną organizację wojskową P. O. W. A kiedy nadeszła chwila zaprzysiężenia jawnego żołnierza wtedy lewica socjalistyczna z Piłsudzkim usunęła się z Rady Stanu — powodując, że i żołnierze nie wszyscy przystąpili do przysięgi.

Jaki dalszy obrót przybiera sprawa polska — to będziemy w dalszym ciągu śledzić, na dzisiaj daliśmy krótki ogólny pogląd rozwoju sprawy polskiej, uznanej już przez wszystkie państwa wojujące. —

Ignacy Moczydłowski.

Gronków jedna z najstarszych osad na Podhalu.

Dokończenie.

Wież, co do której Waksmundzianie twierdzili, że poprzednio była osadą „Stare Cło“ istniała już i w r. 1346 a Kazimierz W. w swym przywileju przeznacza na lokację N. Targu obszar i ze Starego Cła. Czytamy w wielu dokumentach że w czasie istnienia osady Waksmund istniała także osada „Stare Cło“ wieś Waksmund miała pierwotnie olbrzymi obszar, tak że tenże według przywileju Kazimierza Jagiełłowicza z r. 1454 sięgał do wierzchołków wzgórzy Gorzec po szczyty Tatr.

Z pierwotnego obszaru pozostał obecny obszar wsi Waksmund oraz polana Waksmundzka pod Tatrami. Ze środkowego obszaru dawnego terytorium pozostały wsie Leśnica, Gliczarów, Biały Dunajec Olcza Białka Bukowina Brzegi.

Ani przywileje królewskie, ani akta grodzkie sądeckie, ani jakiegokolwiek pisma królewskie, sądów królewskich, starościńskich nie wykazują, aby Waksmund był poprzednio osadą „Starem Cłem“.

Fronty bojowe.

Na wschodzie zwycięski pochód wojsk sprzymierzonych trwa w dalszym ciągu. Po przełamaniu frontu wojska austriackie posuwają się w zwycięskich marszach między Dniestrem a Karpatami i po zajęciu Stanisławowa i Kołomyi stanęły na granicy Bukowiny. Tutaj nad Czeremoszem Moskale stawili silny opór Czeremosz na niewielkiej przestrzeni został przekroczony w kierunku północno-wschodnim od Kut. Między Prutem a Dniestrem toczą się zażarte walki. Horodenka i Zaleszczyki są już w posiadaniu zwycięskich wojsk austriacko — Węgierskich. Dalej ku północy po zajęciu Buczacza i Tarnopola wojska niemieckie prą moskali na wschód i już zajęły rzekę Zbrucz, którą na szerokości 50 klm. przekroczyły. W ten sposób na tym odcinku zostali Moskale wyrzuceni z Galicji; dalej ku północy od Tarnopola i w Karpatach siedmiogrodzkiego frontu rosyjski nie został jeszcze cofnięty. Co więcej w dolinie Casinu wojska rumuńskie i rosyjskie podjęły ofensywę, pod wpływem której cofniętym nasz front.

Na Wołyniu i dalej na północ nie nowego. Front wschodni odwiedzili cesarz Karol i Wilhelm. Cesarz Karol był świadkiem i widzem naocznym zniszczonego kraju. Moskale bowiem w odwrocie

W dyplomie Kazimierza W. z r. 1339 występują jako świadkowie Mikołaj sołtys, z Waksmunda, Gunther sołtys z Starego Cła. A zatem w r. 1339 mamy dwie samoistne osady. Waksmund i Stare Cło zostaje wcieloną do obszaru nowo osadzić się mającego miasta Nowego Targu.

Twierdzenia zatem Waksmundzian, jakoby osada Waksmund była poprzednio osadą Stare Cło, pozbawione jest wszelkiej podstawy i jest tylko ich gołosłownym twierdzeniem.

XVIII.

Spór wytoczony fiscusowi austriackiemu przez Nowy Targ o oddanie Gronkowa.

Nowotarżanie nie mieli żadnych pewnych dowodów na fakt, iż Sienieński i jego następcy jako dzierżawcy Gronkowa zagrabili grunta miejskie i jakoby na nich wieś Gronków osadzali; twierdzili sami, iż przywilej lokacyjny Kazimierza W. z r. 1346 nie został w całej pełni przeprowadzony a Dytrych zaledwie na 4 łanach zdołał miasto osadzić, nie mieli tej pewności, czy te 4 łany pochodziły z gruntów dawnego miasta, czy też ze Starego Cła.

Mimo licznych komisji w Gronkowie, protestów, skarg wnoszonych do króla, do aktów Grodz-

mieli według jednych dopuszczać się wielkich nadużyć, mordów, podpałań i rabunków na całej ludności. Według innych cofający się Moskale urządzali pogromy żydowskie. W Stanisławowie polsey ulani, służący w wojsku rosyjskim wzięli w obronę ludność Stanisławowa przed rabującymi hordami rewolucyjnej Rosyi.

Na bałkanach i we Włoszech nie nowego.

Na zachodzie we Flandryi odżyły walki na nowo a ich tempo przewyższa wyobraźnię ludzką. Anglicy użyli tam do ataków armat daleko nośnych, samochodów opancerzonych, samolotów i artylerya od strony morza jest czynną w tych bojach. Nic przeto dziwnego, że Niemcy mogli dopiero na trzeciej linii obronnej odrzucić ataki angielskie na wybrzeżu i w odcinku Hertzas Wielte.

W Szampanii toczą się również zażarte boje na wyżynie Chemin des dames począwszy od Cerny aż do Góry zimowej Koto Craonne. Na innych odcinkach zimienne boje nie zmieniające położenia.

Na frontach tureckich nic nowego. —

Obrót bydłem.

Na dniu 21 lipca 1917 odbyło się posiedzenie powiatowej Komisji obrotu bydłem w Nowym Tar-

gowie, na którym przewodniczący tej komisji p. Dr. Wincenty Balaaban złożył sprawozdanie z działalności komisji za czas od 16/4 do 15/7 1917. Ze sprawozdania tego podajemy następujące interesujące daty, w czasie powyższym urządzone zostało 19 spędów z tego 8 w Nowym Targu 6 w Czarnym Dunajcu 2 w Zakopanem 2 w Krościenku i 1 w Habówce. Na spędy te spędzona razem 3500 sztuk bydła z czego zakupiono 2008 sztuk a mianowicie dla armii w polu 452 sztuk, garnizonów miejscowych 160 sztuk, dla większych miejsc konsumcyjnych 1239 sztuk na potrzeby miejscowe 317 sztuk.

Zarządzone spędy były bardzo liczne i chętnie obsyłane na co niewątpliwie wpływał brak paszy i wynikała ztąd obawa o możliwość przezimowania bydła. Przy zakupie baczyły komisye klasyfikacyjne bardzo skrupulatnie, aby sztuki nadające się do chowu, krowy cielne i mleczne nie były zakupywane nawet wbrew wyraźnej chęci producentów do sprzedaży takich sztuk. Ludność widząc bardzo skrupulatne postępowanie komisji przy klasyfikacji przyzwyczała się już do nowego stanu rzeczy i bez szemrania oraz sporu oddaje bydło na wagę i sprzedaje je. Za kupione bydło dla wojska i większych miast konsumcyjnych wypłacała Powiatowa komisya sama ceny kupna; za staraniem przewodniczącego Komisji oraz, aby ulżyć producentom i ułatwić podjęcie ceny kupna zarządzone obecnie ich wypłatę

Na frontach tureckich nic nowego. —

Trześć wyroku drugiej instancji jest następująca: Sententia in Regio Foro Nobilium Leopoliensi die 21 martis 1798 anno latam, qua mediante iudicatum fuit. Fiscum regium ad deoccupationem villae Gronków dietae pro re civitatis Neoforensis praescisso Calculo et levatis litis expensis tenori — eo reformam, dam esse adiuvenit. Quod fiscus regius ad deoccupationem villae Gronków non teneatur, levatis ceterum secundae Instantiae litis expensis.

Przeciw temu wyrokowi wniosło miasto pod dniem 16 października 1800 L. 30060 odwołanie i prośbę o rewizję procesu do cesarza we Lwowie.

Ostatnia instancja wyrokiem dnia 5 grudnia L. 1829 zatwierdziła wyrok drugiej Instancji i wyrokiem tym zakończone już zostały wszystkie zażalenia protesty, skargi i roszczenia Nowego Targu do Gronkowa.

Nie przedstawiono tu treści całego procesu, gdyż odnośne akta sporu znajdują się w archiwum we Lwowie a w gminie lutejszej znajdują się jedynie odpisy ważniejszych aktów spornych.

Po otrzymaniu ze Lwowa odnośnych aktów będzie można osobno przedstawić historję tego sporu oraz będzie można na podstawie tychże aktów oraz dokumentów dołączonych do sporu przedstawić dokładniej historję Gronkowa.

Pierwsza instancja opierająca się na owym dekrete Zygmunta III z r. 1596, wydała w dniu 21 marca 1798 wyrok dla Nowotarzan przychylny. W załatwieniu zaś apelacji obydwóch stron (Nowego Targu z powodu nieprzyznania kosztów sporu) druga Instancja wyrokiem z daty Lwów 16 lipca 1799 oddaliła miasto Nowy Targ z żądaniem. W tej drugiej Instancji miasto było zastąpione przez swego wójta Domaradzkiego.

przez Kasy Reiffesena, co się dardzo obecnie okazało pożądaniem dla ludności, która celem podjęcia tej ceny kupna nie potrzebuje obecnie zgłaszać się do Nowego Targu o kilka mil nieraz od jej siedzib położonego lecz otrzymuje cenę kupna na miejscu.

Za zakupione dla wojska i większych miejsc konsumcyjnych w czasie od 16/4 do 15/7 1917 bydło wyplaconą została producentom powiatu kwota około 600.000 koron; jeżeli się doda do tego cenę kupna za bydło zakupione przez miejscowych rzeźników, co wyniesie około 400.000 koron. okaże się że producenci tutejsi otrzymali w powyższym czasie około 1 000 000 Koron gotówką za bydło. Ze względu na brak paszy i wynikającą z tego niemożność utrzymania bydła w czasie letnim oraz przetrzymywania go przez zimę jest działalność Zakładu obrotu bydłem zakupującego w znaczniejszej ilości bydło producentów po oznaczonej cenie i niedopuszczającego do obniżenia cen bydła bardzo pomyślną dla właścicieli bydła. Jak z przeprowadzonego spisu bydła się okazuje jest w powiecie znaczna ilość bydła po większej części nierasowego i nieproduktywnego pozbycie zatem tego bydła jest w obecnych warunkach dla producentów pod każdym względem korzystne. Tytułem opłat dla Zakładu uiszcili rzeźnicy w czasie od 16/4 do 15/7 1917 przeszło 50.000 Koron oprócz tego pobral Zakład opłaty od władz wojskowych i zarządów większych miejsc konsumcyj-

XIX

Sprzedaż sekcji Białczańskiej (do której należał i Gronków).

Starostwo Nowotarskie należało do dóbr koronnych dawnej Rzeczypospolitej polskiej. Po objęciu przy pierwszym rozbiórce Polski w r. 1773 Galicyi przez Austrię, rząd austr. patentem z dnia 28 stycznia 1773 ogłosił dobra wchodzące w skład starostwa nowotarskiego za własność państwa.

Nie mogąc sam dobrami temi administrować, postanowił je w r. 1775 sprzedać. Wojny napoleońskie skłoniły rząd austr. do tego iż tenże patentem z d. 16 czerwca 1811 sprzedaż tę przyspieszył.

Dobra Koronne starostwa nowotarskiego zostały dla łatwiejszej sprzedaży podzielone na sekcye Gronków zaliczony został do trzeciej sekcji tj. Białczańskiej. Po oszacowaniu tych dóbr, część tychże została sprzedaną w r. 1819, reszta do której należały Gronów, Białka Brzegi, Bukowina i inne sprzedaną została na licytacji we Lwowie w r. 1824 za 65,030 Zlr Emanuelowi Homolaczowi.

Cena ta obejmowała nietylko Białczańską, lecz także Zakopiańską i Ostrowską sekcye. Wszystkie te sekcye obejmowały orne grunta, łąki lasy, pastwiska, razem 16 wsi.

Dobra te oddane zostały Homolaczowi w posiadanie w jesieni 1824 roku.

Grunta Gronkowskie zostały przez nabywcę rozparcelowane i dzisiaj dworu nie mają. **KONIEC.**

nych tak, że można z całą pewnością przyjąć, iż powiatowa Komisya w Nowym Targu tytułem opłat przysporzyła Zakładowi przeszło 100,000 Koron.

Na skutek starań przewodniczącego komisji podniesiono kilkakrotnie przyznany pierwotnie kontyngent bydła i świń na zapotrzebowanie miejscowe tak że obecnie trzeba uważać to zapotrzebowanie jako pokryte w dostatecznej ilości. Znaczne podwyższenie kontyngentu na zapotrzebowanie miejscowe okazało się konieczne przede wszystkim ze względu na potrzeby Zakopanego i Szczawnicy w czasie sezonowym, na wielką ilość uchodzącej ludności mieszkającej w powiecie oraz ze względu na to, iż z powodu udzielonej pomocy dla niezamożnej ludności z funduszy państwowych konsumpcya mięsa u ludności mniej zamożnej znacznie wzrosła. Ze względu, iż ludność obecnie w utrzymaniu innych środków żywności jest bardzo ograniczona umożliwienie jej konsumpcyi mięsa prawdziwem dla niej dobrodziejstwem i okazane w tym celu działalności oraz energiczne starania przewodniczącego Komisji zasługują na gorące uznanie.

Tu należy podnieść, że działalność powiatowej komisji obrotu bydłem, jest z całą energią popierana przez tyle zasłużonego dla powiatu kierownika starostwa p. Psarskiego oraz przez wybitny, bardzo taktowny gorliwy i skrupulatny współdziałal przewodniczącego klasyfikacyjnej komisji inspektora rolniczego p. Adama Nowakowskiego, któremu też komisya na posiedzeniu na wniosek przewodniczącego powiatowej komisji jednogłośnie gorące wyraziła uznanie i podziękowanie

List z pola.

Felpost 340.

Kochani czytelnicy naszej gazetki.

Czytając Piasta i te różne listy od naszych żołnierzy namyśliłem sobie że do naszej gazetki podhalańskiej trzeba co napisać, ażeby ci którzy są w domu dowiedzieli się jak to dalej, co my już zwiedzili podczas tej wojny.

Jestem na froncie Ruskim, przejeżdżając tam te strony, widać po polak jeszcze dużo krzyżyków drewnianych pomiędzy zbożami w pustkach, w lasach, a najbajdziej można widzieć poza Sanem koło Krasnika ku Lublinowi po poległych podczas tej wojny, których nie są jeszcze wszystkich ciała uporzędkowane jak to u nas w Galicyi koło Gorlic, co są w jednych przeznaczonych miejscach znoszeni i mają pięknie zmurowane groby z pomnikami żelaznymi lub kamiennymi, z nazwiskiem bohatera.

W tamtych stronach z dawniejszych wojen także można zobaczyć takie emmentarze n. p. w Kowlu tam jest wielki emmentarz i pomniki z wojny Napoleońskiej a drugi z Powstania Polskiego. Dej Boże żeby i teraz my na to nie weszli w tę wojnę.

I nowych emmentarzy tam nie brak, bo już minął rok, jak tam są wojska austriackie, co są różne zdarzenia bo i teraz za 3 dni grzmiało, co aż ziemia się trzęsła, ale dzięki Bogu że u nas do żadnej zmiany nie przyszło.

Mieszkańcy miasta Kowel są przeważnie same żydy: co polaków, to mi mówiono, że jest zaledwie do stu numerów, co tylko mają jeden kościółek katolicki a z dalekich wsi do niego ludzie chodzili i dziś jest wolny do nabożeństwa, a po innych ruskich są szpitale dla chorych używane.

Wsi koło tej miejscowości teraz niema, tylko pustynie bo ludzie są ewakuowani a domy są używane dla wojska troche dla mieszkania a reszta porobierane na potrzeby wojenne.

Lasów tam wielkie łany ale drzewa są przeważnie tylko dęby i jasionie sosnów mało, a gdzie jest domek to bardzo lichy z małemi oknami i niski, że u nas już takich nie używają.

Grunta są więcej mokre, że jak mokry rok, to bieda się ruszyć a gdzie pagorek to piaszczysty, ale urodzajny tylko teraz są ugorem dla koni trenu Są tam także i takie torfy jak to u nas w Ludźmierzu ale tam na nie ich nie używają. Konecząc swoje pisanie pozdrawiam wszystkich czytelników naszej Gazety.

Kapral Buła J.

KRONIKA

Towarzystwo pryw. Gimnazjum realnego w Zakopanem, nabyło na własność dwupiętrową willę „LILIANA“ wraz z urządzeniem i przynależnym gruntem o obszarze 4800 kw. m. (przeszło 30 ubikacji) zamierza w najbliższym czasie przystąpić do budowy własnego gmachu szkolnego oraz dwóch wzorowych internatów ze szczególnem przeznaczeniem dla dzieci wątych płci obojga. dla każdej oddzielnie.

W tym celu zawiązują spółkę udziałową z ograniczoną poręką do wysokości 300.000 K. z udziałami od 1000 K. i wyżej które dla niezamożnych mogą być podzielone na mniejsze aż do 100 K.

Przenoszenie udziałów na inne osoby jest dopuszczalne.

Doświadczenie ubiegłych lat wykazało konieczność istnienia takiej szkoły w Zakopanem, a utrzymanie jej mimo najcięższych warunków jedynie zapobiegłością kilku jednostek daje porękę, że oparta

w przyszłości na szerszych podstawach, uzyska warunki trwałego rozwoju.

Komitet żywi nadzieję, że ufundowanie wzorowej szkoły średniej wraz z internatami dla wątych młodzieży w Zakopanem, jako najwyżej położonem polskiem uzdrowisku górskiem, znajdzie poparcie moralne i finansowe wszystkich ziem polskich.

Jakkolwiek stowarzyszenia o charakterze oświatowym nie mogą z natury rzeczy stawiać zysków na pierwszym planie, to jednak istnieją wszelkie dane, pozwalające uważać udział w zawiązującej się spółce za dobre umieszczenie kapitału.

Obie miejscowe instytucje bankowe podzieliły między siebie akcyę pomocniczą w ten sposób, że Towarzystwo Zaliczkowe (Kościeliska 15) podjęło się z całą gotowością sfinansowania powyższego przedsięwzięcia, a Bank oszczędnościowy (Krupówki) prowadzenia rachunku bieżącego i przyjmowania udziałów za pokwitowaniem, codziennie, prócz niedziel i świąt od 10 — 1 celem przekazania ich na powyższe cele Towarzystwu Zaliczkowemu.

Telefoniczny ruch między miastowy w Szczawnicy. Podaje się do wiadomości interesowanych mieszkańców w Szczawnicy że od r. 1915 istnieje regularny ruch telefoniczny między wymienioną miejscowością a innemi miastami.

W tym celu są do dyspozycji aparaty w centrali telefonicznej w c. k. Urzędzie poczt, w Szczawnicy z których jeden jest wyłącznie dla użytku stron przeznaczony.

Byli abonenci tych sieci telefonicznej w Szczawnicy mogą uzyskać reaktywowanie ich stacyi abonentowych w tym celu winni wnieść odpowiednią prośbę do c. k. Dyrekcyi poczt i telegrafów we Lwowie.

Pożar lasu. Po dłuższej pauzie wybuchł dnia 31. lipca ponownie pożar w lesie nowotarskim na „Czerwonem“ w miejscu w którym już poprzednio był ogień a który dotąd zdołał się utrzymać w torfistach podłożu. Pożar zdołano opanować przy pomocy straży ogniowej i wojska. Tym razem spaliło się około trzech morgów dotąd ogniem nietkniętego lasu.

Starostwo Stanisławowskie po roku pobytu w Nowym Targu opuściło 31. lipca Nowy Targ udając się do odzyskanego Stanisławowa.

Karciński. sekretarz starostwa nowotarskiego, został przeniesiony do Zaleszczyk.

Piwo nowotarskie dla Wiedeńczyków. Browar nowotarski otrzymał nakaz wyłączenia ze swych zapasów piątą część wyrabianego piwa z przeznaczeniem całej ilości wyłącznie do Konsumpcyi wiedeńskiej — Niestety browar tutejszy mimo tego zaszczytnego uznania, jakie mu przypadło w udziale odłożyć, musiał wysyłać aż do nastania czasów normalnych, gdyż już od dłuższego czasu z braku jęczmienia i chmielu piwa nie wyrabia.

Spis najmłodszych. Urodzeni w r. 1897, 1898 1899 mają się zgłosić do spisu w miejscu zamieszkania od 6 do 11 sierpnia.

Nasi jeńcy a Dyrekcyja skarbu. Anna Styrcula z Kościelisk, której mąż wskutek ran dostał się do niewoli rosyjskiej, posłała pocztą mężowi 200 kor. na sprostanie ubrania przez Austro — Węgierski związek pomocy w Sztokholmie w liście pieniężnym. Strapiona żona która długi czas tę sumę pieunięzną zbierała, aby spełnić prośbę męża była pewna — że mąż pieniądze odebrał i czekała tylko na podziękowanie ze strony męża. Zamiast listu dziękczynnego, otrzymała następujące pismo które jako dowód obywatelskiego zajmowania się tymi, co krew za Ojczyznę przelali dosłownie przytaczamy.

Odpis dosłowny.

C. K. Dyrekcyja Okręgu Skardowego w Nowym Sączu. Nowy Sącz dnia 13 Czerwca L. 9388/917. Zawezwanie P. Annę Styrculę gospodynię w Kościeliskach wzywa się aby w dniach 14 od doręczenia wezwania w godzinach przedpołudniowych jawiła się osobiście w kancelaryi urzędowej c. k. Dyrekcyi Okręgu skarbowego Ip. L. 16 w Nowym Sączu dla przesłuchania co do następujących okoliczności, lub aby do wspomnianego terminu co do okoliczności, wniósł pisemne oświadczenie a mianowicie:

Wedle pisma cenzury wojskowej w Cieszynie z dnia 30/4 1917 Nr 1092 przesłała Pani pocztą do Austro węgierskiego Związku pomocy w Sztokholmie list pieniężny zawierający 200 Kor. a nie postarała się Pani poprzednio o zezwolenie centrali dewiz na uskutecznienie powyższej posyłki. Rozp. Ministerstwa Skarbu z dnia 19 Grudnia 1916 Dzpp. 421 § 8/1 zabroniono wysyłki not banku austr. węg. do krajów zagranicznych bez wymienionego wyżej pozwolenia centrali. Przekroczenie zakazu stanowi wedle §133 powołanego rozp. przemytnictwo z § 187 uk. i ulega wedle 203 uk. karze od 1/2 do 2 krotnej wartości

przedmiotu przekroczenia tj. grzywnie od 100 do 400 Kor. a niezależnie do tej grzywny przedmiot przekroczenia tj. przesyłka ulega przypadkowi wedle § 13 cytowanego rozporządzenia. Wrazie gdyby Pani nie uczyniła zadość wezwaniu i ani osobiście nie jawiła się na wyznaczonym, terminie ani w tym terminie nie wniósł oświadczenia pisemnego, ani też z ważnych powodów nie prosiła o wyznaczenie terminu nowego, ani wreszcie za niezwłocznem złożeniem przypadającej najniższej kary w kwocie 100 Kor. mówię Sto Kor. nie wniósł prośby o odstąpienie od postępowania karnego zrzekając się zarazem wszelkiej dalszej obrony, wówczas przytoczone powyżej okoliczności w myśl postanowień zawartych w § § 616 i 682 skarbowej ustawy karnej, uzna się jako prawdziwe i przezeń przyznane i według uznania władzy orzekającej przystąpi się na podstawie tego przyznania do rostrzygnięcia. ck Dyrektor Okręgu Skarbowego podpis nieczytelny.

Rozumie się że od tego orzeczenia c. k. Dyrekcyi Skarbu wniosła Styrculowa rekurs odpowiednio umotywowany.

Na sprawianie nagrobka dla ś p. Ks. Bułata złożyli w dalszym ciągu. p. Liszkówna 5 K. Dr St. Dąbrowski 15 K.

Na krasie południowa. p. Franciszek Horak 100 K zamiast honorarium Drowi Bednarskiemu.

»Kino Tatry« w Nowym Targu

PROGRAM: na niedzielę 5 VIII 1917.

„Kołysanka“

bardzo zajmujący dramat z życia w 4 częściach

„Okazały sukces“ komedyjka

Tygodnik wojenny Widoki z natury

→ MUZYKA KONCERTOWA! ←

Za ten dział redakcyja niebierze odpowiedzialności.

Swój do swego!

POWIATOWA

W łączności z

SKŁADNICA I SKLEP KÓŁEK ROLNICZYCH W NOWYM TARGU

filia na ul. Ludźmierskiej :: W RYNKU OBOK RADY POWIATOWEJ :: 2 filia na ul. Waksmundzkiej

Jest głównem źródłem zakupu towarów „pożywczych dla miasta i okolicy, reguluje ceny i zapobiega lichwie towarowej.

16-26

Na składzie nasiona warzyw, kwiatów firm krajowych i zagranicznych, buraków Idea i mamut.

Zapasy ograniczone.

Związek ekonomiczny Kółek rolniczych

we Lwowie:

Stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką.

obecnie:

KRAKÓW, Rynek 22. I. p.**dostarcza hurtownie:**

- I. Nasiona, nawozy sztuczne maszyn rolnicze;
- II. Węgiel, koks, wapno, cement materiały budowlane;
- III. Artykuły spożywcze i domowego użytku wszelkie towary galanteryjne;
- IV. Naftę i smary.

Swój do swego!

Składnica

W łączności siła!

i

Sklep kółka Rolniczego w Cz. Dunajcu

jest głównym źródłem zakupna towarów spożywczych dla gminy i okolicy reguluje ceny i zapobiega lichwie towarowej. Prócz tego ma na składzie wódki koniaki i rumy w zamkniętych nazyniach.

12-8

Sprzedaj ubrań przechodzonych oraz skład maszyn do szycia ma Józef Papier w Nowym Targu ul. Sobieskiego.

Poszukuje się okazjnego kupna mebli — pełnych garniturów. — Oferty nadsyłać do Składnicy Kółek roln. w Nowym Targu.

SPÓŁKA HANDLOWA W ZAKOPANEM

TELEFON Nr. 3.

Stow. zarejestr. z ogr. poręką.

TELEFON Nr. 1.

SKLEP CENTRALNY W DOMU „BAZAR POLSKI“, UL. KRUPOWKI
TRZY FILIE: ULICA KOŚCIELISKA, CHRAMCÓWKI i KRUPÓWKI

ELEKTRYCZNA PALARNIA KAWY.

FABRYKA WODY SODOWEJ

POLECA:

towary kolonialne, cukry i delikatesy — stare wina kuracyjne, wódki i koniaki — konserwy i wszelkie artykuły spożywcze na wycieczki — galanterie, rzeźby, mydła i perfumy. Największy skład przyborów i ubrań do turystyki, ceny podług katalogów wiedeńskich. Kosze i przybory do podróży. — Wielki wybór szkła, porcelany i naczyń kuchennych.

HURTOWNE SKŁADY WIN.

GŁÓWNA REPREZENTACJA BROWARU W OKOCIMIE I TENCZYŃSKU

32-52